

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Н. КАРАЗІНА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ
МІЖНАРОДНОЇ ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОЇ
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

ХАРКІВ
2018

УДК 339.9:378.091.33-027.22(075.8)
ББК 65.5я73
М54

Затверджено на засіданні Вченої Ради
економічного факультету
протокол № від

Укладач: доц. Кім Т.І.

Рецензенти: к.е.н., доц. Демидова О.С., к.е.н. доц. Бервено О.В.

Методичні рекомендації щодо організації та виконання завдань міжнародної загальноекономічної виробничої практики. / Кім Т.І. – Харків: ХНУ, 2018. – с.26.

Підготовлено на кафедрі міжнародної економіки та світового господарства економічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Призначено для студентів напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" денної форми навчання

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ СТУДЕНТІВ	5
3. ЗМІСТ І МЕТОДИКА ПРОХОДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ	8
4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ РОБІТ ПІД ЧАС МІЖНАРОДНОЇ ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ	11
5. СКЛАДЕННЯ ЗВІТУ ТА ПОРЯДОК ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ	12
6. ЗАГАЛЬНІ ТА КОНКРЕТНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ	14
Додаток А Угода на проведення практики студентів вищих навчальних закладів	16
Додаток Б Щоденник практики	18
Додаток В Лист оцінювання результатів проходження практики	25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практична підготовка студентів є складовою частиною освітнього процесу і спрямована на оволодіння студентами системою професійних компетенцій, а також первинним досвідом професійної діяльності, і має сприяти саморозвитку студента.

Практична підготовка покликана забезпечити формування професійних компетенцій і рис особистості економіста-міжнародника.

Практична підготовка студентів на кожному з освітньо-кваліфікаційних рівнів напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" зорієнтована на виконання професійних функцій та формування передбачених варіативними частинами освітньо-кваліфікаційних характеристик компетенцій, практичне використання знань, набутих відповідно до освітньо-професійних програм.

Метою практичної підготовки є поглиблення та закріплення набутих теоретичних знань з основних професійно-орієнтованих дисциплін, опанування сучасними прийомами та методами дослідження, експертної оцінки та вирішення професійних задач, розроблення пропозицій щодо впровадження найновіших технологій у діяльність підприємства; систематичного оновлення та творчого застосування набутих знань в процесі виконання ключових функцій економіста-міжнародника. Послідовність, види, термін та тривалість проведення практик студентів регламентуються галузевими стандартами, варіативними частинами освітньо-професійних програм та навчальними планами ВНЗ підготовки фахівця за напрямом 6.030503 "Міжнародна економіка".

Виходячи з вимог галузевого стандарту вищої освіти та варіативної компоненти освітньо-кваліфікаційної характеристики, підготовка бакалавра має бути зорієнтована на одержання студентами базового кваліфікаційного рівня з фаху, що забезпечує здійснення професійної діяльності на відповідних посадах підприємства, організації або установи. Враховуючи останнє, практична підготовка бакалавра з професійним спрямуванням зорієнтована на формування професійних, комунікативних та особистісних компетенцій та ознайомлення з виконанням функцій аналітичної, експертної та керівної роботи на окремих фахових посадах.

Під час проходження практики студенти повинні дослідити особливості діяльності підприємства (підрозділу), організації та установи, визначити джерела конкурентних переваг та складники конкурентного потенціалу підприємства за кожним функціональним напрямом і підготувати низку обґрунтованих пропозицій щодо підвищення ефективності цієї діяльності.

Підприємство (організація, установа), де студент проходить практику на кожному рівні підготовки, стає об'єктом проведення самостійного прикладного дослідження та виконання атестаційної роботи на матеріалах реального підприємства. Співпраця навчального закладу, студента та підприємства, що є базою практики, дозволяє сформулювати тему реальної

атестаційної роботи, яка повинна бути корисною для підприємства і виконуватись на його замовлення відповідно до вимог проведення державної атестації випускника для кожного рівня підготовки.

Навчальні завдання, завдання практики, науково-дослідної роботи, виконання курсових і випускних робіт студентів напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" повинні бути взаємозв'язаними, узгодженими і гармонійно доповнювати одне одного.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ СТУДЕНТІВ

Вимоги до об'єкта практики

Навчальні практики можуть проходити безпосередньо в навчальному закладі. При їх проведенні припускається визначення не конкретного об'єкту практик, а обсягу завдань, що потребують обов'язкового вирішення, та конкретизування результатів.

Об'єктами виробничих практик повинні виступати установи та організації, підприємства різних форм власності та організаційно-правових форм, які є юридичними особами та здійснюють один або декілька видів економічної та зовнішньоекономічної діяльності за Державним класифікатором видів економічної діяльності ДК 009-96. Це повинні бути підприємства, які застосовують передові форми та методи ведення господарства та управління. Високий рівень професіоналізму фахівців базових підприємств повинен забезпечувати можливість сприяння студентам у здобутті професійних компетенцій. З такими підприємствами ВНЗ повинен укласти відповідні договори на її проведення. Студенти, що навчаються за адміністративно затвердженим індивідуальним планом, можуть самостійно підібрати для себе відповідне місце практики, що відповідає вимогам, які висуває навчальний заклад до підприємств (організацій чи установ), що є базами практики.

Підприємство, де студент проходить практику, стає об'єктом проведення самостійного прикладного дослідження та виконання курсових і випускної (дипломної) роботи на фактичних даних реальної організації, що функціонує в ринкових умовах.

Розподіл студентів за об'єктами практики та призначення керівників проводиться кафедрою міжнародної економіки, погоджується з деканом та навчальним відділом і оформлюється наказом ректора.

Керівництво практикою

До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри. Керівництво практикою полягає у:

- забезпеченні програмою практики;

- видачі студентам індивідуальних завдань;
- наданні необхідних інструкцій щодо проходження практики;
- проведенні консультацій відповідно до графіка;
- прийомі та перевірці звітів з практики;
- оцінюванні звітів і організації захисту.

Обов'язки керівника практики від вищого навчального закладу полягають у:

- наданні оцінки стану та відповідності баз практики основним вимогам, що пред'являються ВНЗ до них, та визначенні рівня готовності їх для прийняття студентів;
- проведенні разом із деканатом установчих зборів студентів, які відбуваються перед відправленням на практику;
- забезпеченні проведення комплексу організаційних заходів перед відправленням студентів на практику, забезпечення студентів необхідними документами: щоденником практики та програмою практики;
- складанні графіка виконання програми практики;
- забезпеченні завданнями щодо збирання студентами-практикантами матеріалів для виконання наукових досліджень;
- проведенні регулярних (згідно зі складеним і затвердженим графіком) консультацій;
- контролюванні дотримання термінів виконання завдань із практики, їх коригування за необхідності та складання звітів;
- перевірці звітів з практики і допуску їх до захисту;
- організації роботи комісій, що створюються на кафедрі для захисту звітів з практики;
- контролюванні підготовки звітів про стан проходження студентами практики.

Керівництво виконання програми практики студентами-практикантами на підприємстві здійснюється керівниками та провідними фахівцями організації, які мають повну вищу освіту.

Основні обов'язки керівників практики від підприємства - об'єкта практики

- проведення методичного та методологічного семінару з правил проходження практики та методології науково-практичного дослідження під час перебування на практиці;
- підготовка програми та завдань практики;
- складання списку баз практики та оформлення проходження практики у адміністративному порядку;

- проведення інструктажу з техніки безпеки студентів під час проходження практики;
- забезпечення студентів необхідною інформацією щодо виконання завдання практики;
- проведення майстер-класу з підготовки презентації підприємства, організації та установи;
- проведення додаткових консультацій у період дослідження та складення звіту студентів відповідно до потреб і можливостей.

На початку практики керівник практики від підприємства зобов'язаний провести організаційну зустріч зі студентами, а потім екскурсію по підприємству з метою ознайомлення студентів з основними видами діяльності підприємства, структурними підрозділами і відрекомендувати студентів-практикантів керівникам цих підрозділів; провести заняття-інструктаж з вивчення правил внутрішнього трудового розпорядку та поведінки на підприємстві, правил техніки безпеки, протипожежних правил.

Основні обов'язки студентів-практикантів при проходженні практики:

- до початку практики отримати у навчальному закладі всі необхідні організаційно-методичні матеріали та консультацію щодо їх оформлення;
- своєчасно прибути на місце практики і документально оформити початок практики;
- дотримуватись дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил техніки безпеки та інших норм;
- сумлінно і відповідально виконувати трудові обов'язки згідно з призначеною посадою впродовж терміну проходження практики;
- проводити дослідження діяльності підприємства у повному обсязі згідно з отриманими від ВНЗ завданнями;
- регулярно відвідувати керівника практики від ВНЗ у дні його консультацій на кафедрі;
- виконати поставлені завдання у повному обсязі відповідно до програми практики та рекомендацій, наданих керівниками практики від ВНЗ та від підприємства;
- нести відповідальність за якість виконуваної роботи;
- вчасно і на належному рівні скласти звіт з практики;
- захистити звіт з практики у визначений термін.

Щоденник є основним документом, що підтверджує проходження студентом практики, у якому відображається вся його поточна робота і містить:

1. календарний план виконання студентом програми відповідної практики з оцінкою його виконання;

2. план роботи, який складається разом з керівниками практики від кафедри і підприємства;
3. обов'язковий перелік необхідної до вивчення студентом наукової та спеціальної літератури;
4. сформульоване індивідуальне завдання, що видане студентові, з відміткою про стан його виконання;
5. висновки і пропозиції студента по результатах проходження відповідної практики;
6. підсумкове оцінювання роботи студента за період практики, керівниками від підприємства і кафедри.

3. ЗМІСТ І МЕТОДИКА ПРОХОДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Призначення практики. Міжнародна загальноекономічна виробнича практика проводиться за участю студентів після 3 року навчання за спеціальністю 6.030503 «міжнародна економіка».

Після закінчення III курсу студенти напряму підготовки 6.030503 «міжнародна економіка» мають систематизувати і закріпити теоретичні знання, отримані під час навчання з дисциплін, перш за все таких як "Міжнародна економіка", "Менеджмент", "Маркетинг", "Економіка підприємства", "Фінанси", "Державне регулювання економіки", "Господарське законодавство", а також сформулювати цілісне уявлення про функціонування господарських суб'єктів, організацій та установ в умовах відкритої економіки. Студенти використовують набуті теоретичні знання як методологічну базу аналізу діяльності організацій в Україні та за кордоном, які так чи інакше пов'язані зі сферою міжнародних економічних зв'язків (використання іноземного капіталу або технологій, здійснення експортно-імпорتنних операцій, міжнародних туристичних послуг тощо).

Мета практики. На основі використання методологічного інструментарію дослідження потенціалу, структури і діяльності сучасних підприємств, організацій та установ м. Харкова та інших міст і місцевостей України і зарубіжжя отримати цілісне уявлення про організацію та оптимізацію їх діяльності, а також оптимізацію їх ефективності та конкурентоспроможності; отримати інформацію з питань профорієнтації і трудової адаптації.

Під час проходження практики студенти адаптують свої знання стосовно визначення впливу світового ринку на діяльність організації, її структуру, особливості маркетингових програм, а також отримують інформацію про організаційну структуру, корпоративну культуру і особистісні та професійні вимоги до персоналу, які висуває базова організація.

Головні завдання міжнародної загальноекономічної виробничої практики:

- визначити роль, види, форми менеджменту та маркетингу на підприємствах, побачити результати їх застосування у реальному бізнес-середовищі;
- вивчити сучасні стратегії, різновиди та особливості міжнародного співробітництва в сучасному світі;
- визначити місце зовнішньоекономічної діяльності в розвитку підприємства, галузі та національної економіки в цілому на сучасному етапі;
- розглянути форми і види економічних зв'язків, особливості їх встановлення та розширення в сучасних організаціях;
- визначити фактори конкурентоспроможності товару, послуги, підприємства, галузі та національної економіки;
- ознайомитись із особливостями міжнародного менеджменту і міжнародного маркетингу на підприємствах;
- ознайомитись з вимогами варіативних частин освітньо-професійної програми та освітньо-кваліфікаційної характеристики щодо знань, умінь та практичних навичок (професійних компетенцій), які повинен мати відповідний фахівець;
- ознайомитись з переліком первинних посад та сферами майбутньої професійної діяльності економістів-міжнародників;
- ознайомитись із основними положеннями про організацію вищої професійної освіти в Україні та в зарубіжних країнах;
- розкрити особливості організації навчальної, науково-дослідної, самостійної, індивідуальної роботи в ВНЗ;
- ознайомитись з досвідом роботи підприємств-лідерів галузі з метою формування певного уявлення про майбутні об'єкти професійної діяльності;
- розвинути вміння самопізнання;
- вдосконалити вміння презентації та публічного виступу студентів.

Під час практики студенти отримують нові знання, вміння та навички, знайомляться з методами надбання знань з фаху, якими вони повинні оволодіти під час навчання у ВНЗ і які потрібні в майбутній професійній діяльності.

Студенти набувають конкретних умінь і навичок з:

- визначення структури організації, адекватної її діяльності в умовах відкритої економіки;
- виявлення сильних і слабких сторін підприємства, можливостей та загроз його розвитку;
- вироблення засобів управління ризиками в умовах невизначеності;
- визначення конкурентного потенціалу, джерел конкурентних переваг діючого підприємства;
- оцінювання відповідності стратегії фірми господарському середовищу, що швидко змінюється;
- професійної орієнтації та трудової адаптації;

- адаптації до умов корпоративного середовища та ін.

Методика проходження практики:

Міжнародна загальноекономічна виробнича практика студентів після 3 року навчання за напрямом підготовки 6.030503 «міжнародна економіка» здійснюється на основі затвердженої кафедрою МЕ та СГ програми практики з використанням індивідуальної та колективної форми.

Керівники практики формують список баз практики - підприємств, організацій та установ, які уклали угоду про проходження студентами виробничої практики із керівництвом Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (зразок угоди у Додатку А – друкувати на обох боках листа формату А4). Студенти долучаються до самостійного пошуку баз практики та вибору за критерієм наявності різних форм міжнародного співробітництва: зовнішньої торгівлі (експортно-імпортні операції, переробка давальницької сировини від іноземних партнерів, здійснення або отримання послуг за міжнародною угодою тощо), науково-технічного обміну, використання зарубіжних технологій виробництва, менеджменту, маркетингу, планування та реалізація міжнародної співпраці на місцевому, регіональному або державному рівнях (робота у Міністерстві, Відомстві, адміністрації – міській або областній) тощо. **Кінцевий термін укладення угоди 30 квітня. Кінцевий термін формування списку баз практики 1 травня. Кінцевий термін адміністративного оформлення допуску до практики 31 травня.**

Під час проходження практики студенти знайомляться з місією, структурою, формами і результатами діяльності, кадровою політикою, елементами менеджменту та маркетингу, стратегією обраних підприємств, організацій, установ, намагаючись виявити їх конкурентні переваги, сильні та слабкі сторони, нагальні проблеми, а також визначити можливості та засоби їх вирішення,

Відповідно до розміщення підприємств міжнародну загальноекономічну виробничу практику розподілено на 2 паралельні потоки, до яких студенти долучаються за особистим вибором, узгодженим із керівником практики:

1. на території м. Харкова та інших міст України (на підприємствах, в організаціях та установах у межах України);
2. поза межами України (Польща, Німеччина, Туреччина та ін.).

Практика поза межами України проводиться у формі цільових подорожей групи студентів із керівником практики, які включають відвідання університетів з метою ознайомлення з програмами навчання для українських студентів, екскурсії до підприємств, організацій та установ, культурно-історичних пам'яток та культурних закладів і комунікаційних заходів.

Керівник практики на основі встановлення партнерських угод (з університетами, компаніями, організаціями та адміністраціями) організовує

перебування групи студентів за межами України згідно з узгодженим маршрутом та планом відвідання підприємств, навчальних закладів та установ. Критерієм вибору для відвідання та вивчення підприємств, організацій та установ є здійснювана ними активна участь у міжнародній діяльності (міжнародна торгівля, науково-технологічне співробітництво, міжнародні інвестиції, міжнародні освітні послуги, міжнародні туристичні послуги та ін.).

Передбачається також проходження практики студентами згідно з індивідуальним планом за умови їх участі у міжнародних програмах, що включають перебування з метою навчання та роботи. У такому випадку слід пройти процедуру призначення терміну та місця проходження практики згідно з діючими в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна правилами.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ РОБІТ ПІД ЧАС МІЖНАРОДНОЇ ЗАГАЛЬНОЕКОНОМІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Термін і етапи проходження практики. Міжнародна загальноекономічна (ознайомча) практика проводиться на базі (підприємство, організація, установа), призначеній і затвердженій наказом ректора Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, по закінченні екзаменаційної сесії VI семестру протягом 21 календарних днів.

Змістовно робота студента включає такі етапи: I етап – підготовчий – передбачає вивчення джерел інформації щодо організації діяльності підприємств; II етап – навчально-екскурсійний - робота студентів на підприємстві, в організації, установі; III етап – аналітично-узагальнюючий - робота студентів за індивідуальним завданням (загальним і конкретним) із вивчення особливостей діяльності підприємства, організації або установ згідно із завданнями практики; IV – презентаційно-підсумковий - підготовка звіту і його презентація на підсумковій конференції.

На першому (підготовчому) етапі студенти збирають і вивчають довідкову інформацію про обрані для проходження практики підприємства, організації, установи із доступних джерел (офіційний сайт, рекламні продукти тощо). На початку практики керівник проводить методичний семінар-тренінг «Міжнародна загальноекономічна практика студентів», щоб надати уявлення студентам про цілі, завдання практики, методику дослідження підприємств, методи і форми представлення результатів проходження практики, зокрема звітів та презентацій, а також про критерії оцінювання роботи студентів. На семінарі обговорюються правила проходження практики, правила поведінки студентів під час екскурсій на підприємства, проводиться інструктаж з техніки безпеки.

На другому (навчально-екскурсійному) етапі студенти знайомляться з функціонуванням господарських суб'єктів, спілкуючись з керівниками бази

практики, виконуючи посадові обов'язки, перелік і короткий зміст яких фіксується у щоденнику проходження практики (додаток Б). У цей період студенти вивчають особливості функціонування компаній, зокрема, системи менеджменту і маркетингу, зовнішньоекономічних зв'язків, намагаючись визначити конкурентні переваги, форми і рівень їх реалізації та перспективи розвитку. Під час роботи студенти ведуть спостереження за об'єктом практики, роблять нотатки, які будуть використані для підготовки презентації компанії, ставлять фахові запитання стосовно діяльності компанії, виявляючи її сильні сторони, можливості і перспективи розвитку, а також вразливість і перешкоди, що виникають у процесі діяльності. Студентам рекомендується спільно з відповідальними представниками бази практики сформулювати важливі досягнення, нагальні та перспективні завдання з розвитку напрямків та підвищення ефективності діяльності компаній.

На третьому (аналітично-узагальнюючому) етапі студенти, здійснюють поглиблений аналіз діяльності окремих підрозділів (одного або кількох – визначається самостійно студентом за критерієм найкращого способу презентації своєї компетенції, вдосконаленої під час проходження практики) бази практики. Зібрана інформація доповнюється додатковим цільовим пошуком (вивчення джерел, додаткове спілкування з представниками компаній), систематизується. Узагальнюються шляхи і засоби вирішення нагальних завдань компанії. На цьому етапі керівник практики від Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна проводить авторські майстер-класи «Презентація підприємства» і «Варіанти оптимізаційних рішень для підприємств».

На четвертому (презентаційно-підсумковому) етапі студенти самостійно складають звіт за методикою і прикладами, що розглядаються у рамках вищевказаних майстер-класів. Змістовно звіт складається з результатів дослідження студентів під час практики і має відображати такі складові діяльності компаній: *історія, місія, філософія, виробничий (матеріально-технічна база, технології) та трудовий потенціал, організаційна структура, система мотивації, корпоративна культура, характеристика діяльності (товари/послуги, форми просування на ринок, господарські зв'язки, маркетингова стратегія тощо), конкурентоспроможність, соціальна і екологічна відповідальність, напрями і перспективи розвитку тощо*. Звіт складається у формі мультимедійної презентації підприємства, організації або установи, яка оголошується на підсумковій конференції.

5. ЗАГАЛЬНІ ТА КОНКРЕТНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

Мета загального дослідження бази практики: вивчити особливості функціонування об'єкту у національному та міжнародному бізнес-

середовищі та відобразити їх у підсумковій презентації. Досягнення мети обумовлюється вирішенням таких **завдань**:

- вивчення місії, стратегії і тактики (задач) підприємства, уставу, філософії та інших документів, що регламентують форми, напрями і принципи діяльності організації, її зв'язки з зовнішнім середовищем (іншими організаціями та установами, споживачами);
- аналіз організаційної і функціональної структур;
- вивчення особливостей застосування комплексу маркетингу, маркетингових стратегій організації;
- визначення конкурентних переваг підприємства, його сильних та слабких сторін, можливостей та загроз у національному та міжнародному бізнес-середовищі;
- вивчення принципів кадрової політики, зокрема формування професійного складу персоналу підприємств і визначення тенденцій зміни їх потреб у персоналі;
- вивчення особливостей організаційної (корпоративної) культури;
- виявлення нагальних завдань (проблем) з оптимізації та підвищення ефективності діяльності підприємства, виходу на нові ринки, збільшення обсягу виробництва та продажу тощо.

Результати виконання завдання викладаються у підсумковому звіті (презентації компанії) та оголошуються під час підсумкової конференції.

Завдання щодо конкретного аспекту дослідження отримує кожний студент-практикант для поглибленого аналізу одного з напрямів (аспектів) діяльності або структурних підрозділів організації, що потребують розвитку, вдосконалення, підвищення ефективності. **Метою** виконання завдання щодо конкретного аспекту дослідження діяльності бази практики є виявлення факторів та потенціалу підвищення конкурентоспроможності або ефективності структурного підрозділу, або розвитку нового напрямку діяльності, або вдосконалення маркетингової програми, або системи менеджменту, або формулювання стратегії розвитку підприємства в сучасних умовах тощо. Це рішення, вироблене студентом-практикантом, самостійно або у співпраці з керівником або колегою, відображується у підсумковій презентації. Досягнення мети передбачає вирішення таких **завдань**:

1) поглиблене вивчення певного аспекту діяльності підприємства та відповідна розробка частини презентації підприємства;

2) вивчення студентом діяльності окремого структурного підрозділу (відділку, служби) підприємства, визначення його місця, ролі, призначення, функцій, обсягів, методів виконання роботи, складенні звіту та підготовка його презентації,

3) визначення особливих характеристик діяльності фірми, які створюють її діловий імідж,

4) складення резюме компанії для можливого інвестиційного проекту,

5) складення прес-релізу компанії.

6. СКЛАДЕННЯ ЗВІТУ ТА ПОРЯДОК ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Звіт складається з трьох розділів. У першому розділі надається загальна характеристика базового підприємства, другий розділ містить аналіз його діяльності за 3-5 попередні роки (на основі виконання загального завдання), третій розділ містить аналіз функціонування структурного підрозділу (на основі виконання конкретного завдання). Підсумкові висновки про проходження практики містять оцінку конкурентного потенціалу, висновки про особливості менеджменту та стратегічного управління на підприємстві в сучасному середовищі (на основі виконання загального завдання), корпоративної культури, а також висновки щодо оптимізаційних або інноваційних рішень (на основі виконання конкретного завдання), висновки про особистісні та професійні вимоги до працівників підприємства в цілому і працівників структурних підрозділів зокрема, а також керівників та виконавців.

Презентація. Методика підготовки презентації з використанням програми Power Point та її зміст викладається керівником практики (доц. Кім Т.І.) під час авторського тренінгу «Міжнародна загальноекономічна практика студентів» та майстер-класів «Презентація підприємства» і «Варіанти оптимізаційних рішень для підприємств».

Підготовка презентації здійснюється студентами індивідуально. За необхідності студенти мають можливість отримати методичні консультації у відповідального керівника практики.

Презентації оголошується на підсумковій конференції з захисту результатів загальноекономічної практики, яка проходить до з 10 по 20 вересня наступного навчального року. Студенти доповідають про результати проходження міжнародної загальноекономічної (ознайомчої) практики комісії у складі її керівника та запрошених викладачів кафедри міжнародної економіки і представників підприємств-баз практики.

7. Критерії оцінювання результатів проходження міжнародної загальноекономічної (ознайомчої) практики

Головним критерієм підсумкового оцінювання є рівень професійних і комунікативних компетенцій студента, показниками якого є : 1) рівень розвитку компетенцій із самостійної і колективної дослідницької роботи (індивідуальна професійна зацікавленість і відповідальність, міжособистісна та міжгрупова взаємодія) 2) всебічність і глибина аналізу діяльності підприємств, що базується на застосуванні інструментів і методів, засвоєних впродовж слухання навчальних курсів з менеджменту та маркетингу; 3) наявність пропозицій із підвищення ефективності діяльності підрозділів та організації в цілому; 4) якість підготовленого звіту (його інформаційне наповнення згідно з методологією та методикою дослідження і оформлення

результатів); 5) якість презентації матеріалів і пропозицій (згідно з правилами складення мультимедійних презентацій); 6) якість виконання індивідуальних завдань; 7) індивідуальний рівень професійних компетенцій (володіння інструментами і методами дослідження діяльності підприємств, індивідуальні аналітичні і оптимізаційні здібності, ініціативність і креативність студента, комунікативні особливості, зокрема, здатність співпрацювати з колегами і керівниками).

Оцінка складається з наступних елементів:

- за критерієм 1: максимально 20 балів (10 - 100% відвідуваність та виконавча дисципліна, 10 – бездоганна міжособистісна взаємодія);
- за критеріями 6 та 7: максимально 30 балів (10 – володіння методологією дослідження, 10 – оформлення результатів практики, 10 – доповідь
- за критерієм 2 (максимально 15 балів);
- за критерієм 3 (максимально 15 балів);
- за критерієм 4 (максимально 10 балів);
- за критерієм 5 (максимально 10 балів).

Джерела і методи отримання інформації для оцінювання результатів проходження практики: щоденник практики, відмітки керівників від бази практики про роботу студента, індивідуальний звіт, презентація, виступ на підсумковій конференції.

- 1.2. Надіслати до вищого навчального закладу повідомлення встановленого зразка про прибуття на практику студента (ів).
- 1.3. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.
- 1.4. Створити необхідні умови для використання студентами програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.
- 1.5. Забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.
- 1.6. Надати студентам-практикантам і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.
- 1.7. Забезпечити облік виходу на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти вищий навчальний заклад.
- 1.8. Після закінчення практики дати характеристику на кожного студента-практиканта, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.
- 1.9. Додаткові умови _____
2. Вищий навчальний заклад зобов'язується:
- 2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, які направляються на практику.
- 2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.
- 2.3. Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися з студентами під час проходження практики.
3. Відповідальність сторін за невиконання угоди.
- 3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.
- 3.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.
- 3.3. Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.
- 3.4. Угода складена у двох примірниках: по одному - базі практики і вищому навчальному закладу.
4. Місцезнаходження сторін і розрахункові рахунки:
Навчального закладу _____

Бази організації	практики	обязательно	укажите	адрес
---------------------	----------	-------------	---------	-------

Підписи та печатки:

Вищий навчальний заклад:

База практики:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис) _____ (прізвище та ініціали)
 М.П. “_____” _____ 20__ року

М.П. “_____” _____ 20__ року

Додаток Б

ЗАТВЕРДЖЕНО
 Наказ Міністерства освіти і науки,
 молоді та спорту України
 29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-7.03

 (повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

 (вид і назва практики)
 студента _____
 (прізвище, ім'я, по батькові)
 Інститут, факультет, відділення _____
 Кафедра, циклова комісія _____
 освітньо-кваліфікаційний рівень _____
 напрям підготовки _____
 спеціальність _____
 (назва)
 _____ курс, група _____

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу

підприємства, організації, установи Печатка
„___” _____ 20__ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Підприємства, організації, установи Печатка
“___” _____ 20__ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8

Керівники практики:

від вищого навчального закладу _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Blank lined area for notes or content.

Керівник практики від підприємства, організації, установи _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Печатка

«_____» _____ 20 __ року

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

**Висновок керівника практики від вищого навчального закладу
про проходження практики**

Дата складання заліку „_____” 20____ року

Оцінка:

за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від вищого навчального закладу

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Примітки:

1. Форму призначено для визначення завдань на практику, проведення поточних записів набутих вмінь при виконанні роботи, оцінки результатів практики. Заповнюється студентом особисто, крім розділів відгуку про роботу студента на практиці.

2. Формат бланка А5 (148×210 мм), брошура 8 сторінок разом з обкладинкою з карткового паперу.

* Критерії оцінювання див. Методичні рекомендації с. 15.

Максимальна кількість балів за критерієм:

1	2	3	4	5	6	7
20	15	15	10	10	15	15